

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ VİYOLONSEL ÖĞRENCİLERİNİN
VİYOLONSEL DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Candy Pelin POÇAN
ORCID: 0000-0002-5470-8800

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Önder MUSTUL
ORCID: 0000-0002-7045-5145

Konya – 2025

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Araştırma sürecindeki emek ve destekleri için tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Önder Mustul'a, tez savunma sınavımda jüri üyesi olarak bu araştırmaya fikirleri ile yön veren Prof. Dr. Onur Güçlü ve Dr. Öğr. Üyesi Hilmi Yazıcı'ya, bilim ışığındaki engin bilgilerini benden hiç esirgemeyen annem Prof. Dr. Tercan US'a, ayrıca yüksek lisans sürecinde üzerimde emeği olan tüm hocalarıma sonsuz teşekkürlerimle...

Candy Pelin POÇAN

Nisan 2025

İçindekiler

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)	ii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	iv
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
1. GİRİŞ	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	4
2.2 Tutumun Öğeleri	5
2.3. Viyolonsel ve Gelişim Süreci.....	8
2.4. Viyolonsel Eğitimi	8
2.5. Güzel Sanatlar Liseleri	10
2.6. Güzel Sanatlar Liselerinde Viyolonsel Eğitimi.....	10
3. YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli.....	24
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	24
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	25
3.4. Verilerin Toplanması.....	25
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	25
4. BULGULAR	27
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	30
5.1 Birinci araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma.....	30
5.2 İkinci araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma.....	32
5.3 Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma	34
Öneriler.....	36
KAYNAKLAR	37

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

GÜZEL SANATLAR LİSESİ VİYOLONSEL ÖĞRENCİLERİNİN VİYOLONSEL DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ başlıklı tez çalışmamın toplam **38** sayfalık kısmına ilişkin, 28/04/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%27** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

28/04/2025

Candy Pelin POÇAN

Dr. Öğr. Üyesi Önder MUSTUL

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

28/04/2025

Candy Pelin POÇAN

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

GÜZEL SANATLAR LİSESİ VİYOLONSEL ÖĞRENCİLERİNİN VİYOLONSEL DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Candy Pelin POÇAN

Bu araştırmada, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren güzel sanatlar liselerindeki viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumları incelenmiştir. Araştırmanın amacı, öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeylerini belirlemek ve cinsiyet, sınıf ve coğrafi bölge değişkenlerine göre karşılaştırmalı olarak incelemektir. İlişkisel tarama modeli kullanılan çalışmada, "Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" ile veriler toplanmış ve elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma testlerinin yanı sıra verilerin analizinde kullanılacak testlerin belirlenmesi için verilerin normal dağılıp dağılmadığına Shapiro-Wilk testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Bu duruma istinaden araştırmada non-parametrik testler kullanılmıştır (Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test). İstatistiksel anlamlılık seviyeleri 0.5 şeklinde alınmıştır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler ters çevrilerek hesaplanmıştır. Sonuçlara göre, araştırmaya katılan 127 viyolonsel öğrencisinin viyolonsel dersine ilişkin tutum puanları "orta" düzeydedir. Ayrıca öğrencilerin, cinsiyet, sınıf ve coğrafi bölge değişkenine göre tutum puanlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, viyolonsel, viyolonsel eğitimi, Güzel Sanatlar Lisesi

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF CELLO STUDENTS OF FINE ARTS HIGH SCHOOL ABOUT CELLO LESSON

Candy Pelin POÇAN

In this research, in-depth target-oriented attitudes towards cello continued in cello walks in fine arts high schools continuing their education-training activities in different regions of Türkiye. The aim of the research is to determine the attitude levels related to cello subjects and to examine them comparatively according to gender, class and unit region variables. Data were collected with the model used in relational screening, "Attitude Scale Towards Cello Course" and the obtained data were analyzed with SPSS package program. In order to determine the order of percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation tests as well as the tests to be used in data analysis, Shapiro-Wilk test was used to check whether the data was normally distributed and it was seen that the data was not normally distributed. Non-parametric tests were applied in the studies conducted based on this situation (Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test). Statistical significance levels are listed as 0.5. Negative effects in the scale were calculated by reversing. According to the results, the attitude scores of the 127 cello students participating in the study regarding cello lessons are at the "medium" level. Also, no significant difference was found in the attitude scores according to gender, class and ministry region variability.

Keywords: Attitude, cello, cello education, Fine Arts High School

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İnsan hayatının başlamasının ilk adımı nefes alıp vermektir. Anne karnındaki nefes alıp verme ile anne karnından çıktığımız andan itibaren aldığımız nefes başkadır. Bu duruma karşı reaksiyonel olarak ilk yaptığımız şey ‘ağlamaktır’. Aslında hayata karşı ilk tavır ve davranış durumumuz ağlamak olabilir. Ardından ilk önce aile ve devamında çevresel faktörler ile bir takım davranış örüntüleri başlar ve gelişir.

İnsan ve insan davranışlarının sosyal psikolojide önemli bir yeri vardır. Davranış, içten gelen dürtüler ve dışsal etkilerle ortaya çıkan, canlıların psikolojik olarak dışarıya karşı yönelttikleri her türlü tepkidir. Demirel’e (1995:3) göre davranış, organizmanın etkiye karşı gösterdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etkidir. Eğitim açısından davranışın gözlenebilir, ölçülebilir ve istenilir olması koşulları aranmaktadır.

“Davranışların öğretimi belli başlı şu aşamalarda gerçekleşir:

- Açıklama ve demonstrasyon,
- Beceriye oluşturan temel davranışların öğrenilmesi ve tekrarı,
- Temel hareketlerin bütünleştirilmesi ve otomatikleştirilmesidir” (Fidan, 1985 :199).

Tutum kelimesi günlük hayatta sıklıkla kullanılan bir terimdir ve aynı zamanda eğitim bilimlerinde de yaygın bir şekilde kullanılan önemli bir sosyal psikoloji konusudur. Tutum, kişinin belli durumlarda gösterdiği davranış, belli başlı durumlarda bir konuyu veya bir sorunu ele alış biçimidir. Tutum aynı zamanda bir şeye veya bir kişiye karşı olan davranış şeklimiz olarak da tanımlanabilir. Tutum, en basit tanımı ile herhangi bir objeye karşı yaklaşım şeklimizdir.

Eğitim, doğduğumuz andan itibaren başlayan, yetişkinliğe ve sonrasına kadar devam eden bir olgudur. Bundan dolayı da eğitim baştan itibaren bir süreç gerektirir ve bu süreç kişide bilinçli davranış kazanımını meydana getirir. Yaşamımızın düzenlenmesi için, kişileri hayata hazırlamak için ve aynı zamanda belli bir meslek dalını seçmek için eğitimin hayatımızda pek çok rolü vardır (Çaylak, 2022). Eğitim bilgiyi getirir, toplumsal bakış açımızı genişletir, farkındalığı artırır bunlara ek olarak insani değerleri ve kişisel gelişim alanında ufukumuzu açar.

Eğitim, süreç içerisinde bireyde kalıcı değişikliklere sebep olmaktadır. Bunlardan en önemlisi sosyalleşme ve kendini ifade etmedir. Sanatın amacı da kendini ifadede bir araç olmaktır (Turan Engin, 2012).

Sanatın en önemli alanlarından biri müziktir. Müzik, insanlık tarihi boyunca bir iletişim aracı olmuş ve nesilden nesile aktarılabilmesi için eğitim ortamlarına ihtiyaç duymuştur. Çuhadar'a (2016) göre müzik eğitimi, "müziğin öğrenildiği ve öğretildiği bir çalışma alanıdır. Buna ek olarak temelde, bir müzikal davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir". Sak'a (1997) göre müzik eğitimi, "öğrencinin müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, öğrenciyi belli koşullanmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalıdır".

Müzik eğitimi kişinin müzikal duyma kabiliyetini geliştirmekte ve sesleri yüksekliklerine göre ayırt edebilmeyi sağlamaktadır. Öztürk (2014) müzik eğitiminin, herkes için gerekli olduğunu, bu yönde bir eğitimin sağlıklı ve dengeli bir yaşam için asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçladığını ifade etmiştir. Müzik eğitimi okul öncesinde anaokulu öğretmeni, ilkokulda sınıf öğretmeni, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni, üniversitelerde öğretim elemanları tarafından verilir. Müzik eğitiminin üç türü vardır; genel müzik eğitimi, özenen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi. Genel müzik eğitimi her yaştan bireylere yönelik, özenen (amatör) müzik eğitimi müziğin belli bir alanını veya alanlarını hobi olarak yapmak isteyen bireylere, mesleki müzik eğitimi ise belli bir program dahilinde müziği meslek olarak yapmak isteyen bireylere verilen müzik eğitimidir. Konakçı'ya (2010) göre müzik algılar aracılığıyla insanı ve müziği birbirine bağlar, bireyin duyu ve düşüncelerini karşı tarafa aktarmasını sağlar ve kişiye birlik, beraberlik duygularını aşılar.

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin alt boyutlarından biridir. Çalgı eğitimi çoğunlukla küçük yaştan itibaren başlar, amatör veya profesyonel olarak devam eder. Çalgı eğitimi en temelden, nota öğrenme, solfej yapma, öğrenilen notaları çalgı üzerinde uygulama ve çalgıyı etkin kullanabilme gibi süreçleri kapsar. Öğrenci, her yeni öğrendiği nota ve de teknik beceriyi sık tekrarlar ile pekiştirir ve de öğrendiği bilgiler ile kendinde var olan doğuştan gelen yeteneği ortaya koyar.

Bu araştırmada güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu temel düşünce ışığında araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur;

“Türkiye’deki güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeyleri nedir?”

Yukarıdaki problem cümlesinden hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- 1- Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- 2- Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin sınıf değişkenine göre tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- 3- Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin yaşadıkları coğrafı bölge değişkenine göre tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeylerini tespit etmek ve cinsiyet, sınıf ve coğrafı bölge değişkenlerine göre tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarının tespit edilmesi ve viyolonsel dersi ile ilgili yapılacak araştırmalara katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Alan yazın tarandığında spesifik olarak güzel sanatlar liseleri viyolonsel öğrencilerinin tutumlarını incelemiş olan tek bir araştırmaya rastlanılmıştır. İlgili çalışmada (Saraloğlu, 2021) Doğu Karadeniz bölgesindeki güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin tutumları incelenmiştir. Bu çalışmada ise Türkiye’nin farklı coğrafı bölgelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren güzel sanatlar liselerindeki viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumları çeşitli değişkenlere (cinsiyet, sınıf seviyesi ve coğrafı bölge) göre incelenmiştir.

1.4. Sayıtlar

Çalışma grubunu oluşturan viyolonsel öğrencilerinin ölçeği samimiyetle ve içtenlikle cevapladığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren ve veri toplama sürecindeki imkân ve olanaklar açısından ulaşılabilen güzel sanatlar liselerindeki 9, 10, 11 ve 12. sınıf viyolonsel öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Tutum: Bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir. Kişinin bir nesneyi, kişiyi veya durumu algılama biçimi ve ona göre takındığı tavır demek de mümkündür.

Viyolonsel: Adını "viyola da gamba"dan almıştır. Yaylı çalgılar ailesinden perdesiz 4 tane teli bulunan bir çalgıdır. Keman, viyola ve de kontrbas ile aynı tür, yaylı çalgılar ailesi üyelerindedir. Keman ve viyolonselın şekilleri genelde birbirine çok benzer, fakat boyutları çok farklıdır.

Viyolonsel dersine ilişkin tutum ölçeği: Viyolonsel eğitimi alan öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiş ölçek.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırma problemine bağlı olarak tutum, viyolonsel, viyolonsel eğitimi, güzel sanatlar liseleri ve bu kurumlarda verilen viyolonsel eğitimi vb. kavramlar açıklanmıştır.

2.1. Tutum

Tutum kavramı ilk defa sosyolog Herbert Spencer tarafından 1862’de kullanılmaya başlandı. Spencer, tutumu tanımlarken kişinin zihinsel aktivitesini betimlemek amaçlı kullanmıştır. Tutum kavramı sosyolog ve psikologlar tarafından araştırılan bir konu olduğundan geçmişten bugüne kadar araştırmalara sıklıkla konu olmuştur (Allen, D.E., Guy, R. F., & Edgley, C.K. 1980).

Allport (1935) tutumu, “Bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinde yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan akılsal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hali” olarak tanımlamıştır. Konakçı (2010) tutumu, kişinin çevresinde olan her şeye karşı duygularının dışa vurumu, bir tepki olarak adlandırmıştır. İnanç, bilgi ve duyguların art arda ve devamlı olarak birlikte olması durumu, duygusal ve zihinsel unsurlardan oluşan tutumun oluşmasında önemlidir. Kağıtcıbası (2004) ise tutum için, kişilerin belli deneyim ve yaşantı yoluyla tutumu elde ettiklerini ve doğduktan sonra sosyal hayat aracılığıyla pekiştirdiklerini ifade etmiştir. Umuzdaş’a (2011) göre tutum ve davranışlar birbirlerine bağlı iki kavramdır. Aralarındaki ilişki çift yönlüdür. Davranışlar ve tutumlar birbirlerini etkilemekte ve değiştirmektedir. Arronson ve diğerlerine (2012) göre, “Tutumlar ortaya çıktıktan sonra açık tutumlar ve örtük tutumlar olarak iki düzeyde var olabilir. Açık tutumlar, bilinçli olarak sergilediğimiz ve kolaylıkla anlatabildiğimiz tutumlardır. Örtük tutumlar, istem dışı, kontrol edilemeyen ve kimi zaman bilinçdışı olan tutumlardır”.

2.2 Tutumun Öğeleri

Tutumun üç bileşeni vardır; bilişsel öge, duyuşsal öge, davranışsal öge.

Bilişsel öge: “tutum ögesi ile ilgili bilgi, kişinin tutum objesiyle doğrudan deneyim geçirmesiyle ya da farklı kaynaklardan (okuyarak, görerek v.b.) öğrenmesiyle oluşur” (Gergin, 2010). Yani tutum objesine karşı sahip olunan bilgiler ve düşüncelerdir. Baysal’a (1981) göre, “tutum objesi hakkındaki bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa onunla ilgili tutumlar o kadar

kalıcı olur. Bu durumun sonucu olarak da tutum objesiyle ilgili bilgi değiştiğinde tutum da değişir”.

Duyuşsal öğe: Tutum kavramının, kişiye göre değişiklik göstereceği, duyguların artı ve eksi tarafını gösterir. Tutuma süreklilik kazandıran, itici veya çekici yönü olarak tanımlanabilir (Erdoğan, 1999). Dolayısıyla tutum objesine karşı duygusal tepkilerdir.

Davranışsal öğe: Bu öğe ikiye ayrılır bunlardan biri; duygusal davranış, diğerı normatif davranıştır. Tekarslan ve diğerlerine göre, “duygusal davranış; tutum konusunun hoşa giden ya da gitmeyen bir durumla ilişkilendirilmesi sonucu ortaya çıkar. Normatif davranış; doğru davranışın ne olduğu konusundaki inançlara dayanan davranıştır”. Yani “bireyin bağlı olduğu kültürde bir davranış doğru olarak görülüyorsa, birey bu davranışı hoşuna gitmese de yapar” (İnceoğlu, 2000).

Tavşancıl (2006), tutumun genel özellikleri şöyle sıralanmıştır;

- “Tutumlar doğuştan gelmez, sonradan kazanılır. Diğer bir ifadeyle tutumlar yaşantılar yoluyla öğrenilmiştir.
- Tutumlar geçici değillerdir, belli bir süre devamlılık gösterirler. Yani bireyler yaşamlarının belli dönemlerinde aynı düşünceye sahip olurlar.
- Tutumlar, birey ve obje arasındaki ilişkide bir düzenlilik olmasını sağlar. Öğrenme süreci içinde derece derece biçimlendiğinden, insanın çevresini anlamasına da yardımcı olurlar.
- İnsan-obje ilişkisinde, tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey bir objeye ilişkin bir tutum oluşturduktan sonra ona yansız bakamaz.
- Bir objeye ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutumun oluşması, ancak o objenin başka objelerle karşılaştırılması sonucu mümkündür.
- Kişisel tutumlar gibi toplumsal tutumlar da vardır. Toplumsal tutumlar, toplumsal değer, grup ve objelere yönelik tutumlardır.
- Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açaabilir”.

Yapılmış olan araştırmalarda tutum konusu pek çok alanda araştırma konusu olarak ele alınmıştır. Bununla beraber bazı araştırmacılar tutumu net bir tanımını olmaması sebebiyle farklı

şekillerde tanımlamıştır. Bazıları düşünce, duygu, davranış olarak tanımlamış olup bazıları ise inanç, hayat koşulları, tecrübe şeklinde tanımlamıştır (Baysal, 2023). Tutum bir öz değer olarak insanların yaşam şekilleri ve yaşamı algılama biçimine göre değişiklik gösterir. Tutumlar bakış açısı ve kişinin hayat enerjisine göre şekillenebilir ve değişebilir.

Tutumlar soyut kavramlar oldukları için ölçülenmesi oldukça güçtür. Dolayısıyla gizli ve varsayılan değişkenler olduğu için doğrudan ölçülemezler. Tutumlara yönelik bilgi edinmede birçok yaklaşım vardır: Davranış gözlenmesi, bireyin kendisini rapor etmesi (soru listeleri, envanterler), görüşme ve projektif teknikler. Ayrıca doğrudan soru sormak yerine dolaylı soru sorma teknikleri vardır. Bunlardan biri denekte tutum konusuna ilişkin etki yapmaksızın tutumun ölçülmesi ve ölçme amacının denekten gizlenmesidir (Gergin, 2010).

Bir birey için çalgısı üzerinde olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmek, doğal olarak çalıcılığına da yansımaktadır. Mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler üniversite öğrenimlerinden önce ilköğretim ve sonraki kademelerde genel müzik eğitimi almaktadır. Müzik derslerinde blok flüt, org veya melodika gibi enstrümanlarla tanışıp, aldıkları müzik eğitimi ile müziğe ve enstrüman çalmaya olumlu veya olumsuz yaklaşım edinirler (Çaylak, 2022). Yavuz'a (2022) göre "bireylerin çalgıları ile aralarında kurdukları tutum, bağlantının temel yargılarını belirlemektedir". Dolayısıyla olumlu tutum, bireyin bedensel olarak rahat davranışlarla çalgı çalmasını sağlayacak ve müzikal açıdan daha kaliteli sonuçlar ortaya çıkartacaktır. Diğer taraftan olumsuz tutum ise çalgı çalmaya yönelik isteksizliğe ve bu nedenle ortaya çıkabilecek yanlış davranışların kazanılmasına neden olabilir.

Öğrenciler, kimi zaman çaldıkları eseri benimsemeyebilir veya çalıştıkları ortamdan hoşnut olmayabilir. Ayrıca özel hayatta yaşadıkları olumsuz durumlar dönemsel olarak motivasyonlarının düşmesine ve tutumlarının olumsuz yönde seyretmesine sebep olabilir. Bu durumu, öğrencilerin teknik ve müzikal becerilerinin farkına varmasını sağlayarak pozitif bir düşünce sürecine girmeleri ile düzeltebilmek mümkün olabilir (Kurtuldu, 2011). Çalgı eğitiminde öğrenciye tutumla ilgili yeni kazanımlar edindirmek ve bunları pekiştirmek mümkündür. Öğrenci, öğrenirken karşılaştığı problemleri uzaklaştırır, kendinde yarar sağladığı durumları yerleştirmeyi öğrenir ve bununla ilgili tecrübe edinir (Başaran, 2005; akt. Umuzdaş, 2011).

Bireysel çalgı dersleri öğretmen ile öğrencinin teke tek diyalog kurduğu ve çalışma yaptığı derslerdir ve bu derslerdeki tutumun geliştirdiği davranışlar toplu derslere nazaran

bireysel derslerde daha çok açığa çıkmaktadır (Yalçınkaya vd, 2014). Çalgı eğitimi veren kişinin yaklaşımı öğrencinin tutumunun oluşması ve gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Öğretmenin hoşgörülü, sevecen, motive eden ve yönlendirici özelliklere sahip olması öğrenciyi önemli derecede uyaran olacağı için olumlu yönde tutum geliştirecektir. Büyükaksoy (1997)'a göre, "Öğretmen iyi bir psikolog olmalıdır. Öğrencinin hevesini kırmaktan çekinmelidir. Öğretmen ne zaman sertliğe ve eleştiriye başvurması gerektiğini hissetmelidir".

2.3. Viyolonsel ve Gelişim Süreci

Viyolonsel, yaylı çalgılar ailesinden perdesiz 4 tane teli bulunan tenor sesli bir çalgıdır. Gövdesi 74-76 cm aralığında, tam yüksekliği 120 cm olan çalıcı tarafından dik pozisyonda 'pik' adı verilen metal bir çubukla desteklenen bacak arasında çalınan bir enstrümandır (Say, 2005). Görüntü itibariyle kemana benzese de aslında tel kalınlığı, büyüklüğü, tutuş ve çalma pozisyonu olarak farklıdır viyolonsel. Bunlara ek olarak iki enstrüman yayında da farklılıklar vardır. Viyolonsel yayı kemana kıyasla daha kalın, sık kıllı ve ağırdır (Kale, 2021). Gevaert'e göre insan sesine en yakın çalgıdır. "Tarihte, 'do-sol-re-la-mi' olarak akortlanan bu türden bir çalgı viyola pomposa olarak adlandırılır. Gerber'e göre bu çalgının yaratıcısı Bach'tır. Çünkü Bach'ın viyolonsel solo sütünleri bu düzende akortlanmış bir çalgı gerektirmektedir. Bach aynı zamanda kantatlarının bazılarını da küçük viyolonseli yani violoncello piccolo'yu kullanmıştır" (Cömert, 2017).

2.4. Viyolonsel Eğitimi

Viyolonsel eğitiminde önemli olarak en başta gelecek şeyler sabır ve disiplindir. Ek olarak viyolonsel perdesiz bir enstrüman olduğundan çalışma sürelerinin uzun olması zaman zaman sıkılmaya ve motivasyon kayıplarına neden olabilir. Ayrıca küçük yaş gruplarında sık sık seyreden bu motivasyon düşüşleri eğitimi sürdürmeyi ve sürekliliğini bozabilmektedir (Saraloğlu, 2021).

Viyolonsel eğitimi diğer tüm enstrümanlarda olduğu gibi teke tek sürdürülmektedir ve başlıca amaç bireyin çalma yetisini geliştirmektir (Öztürk, 2014). Etkin bir öğretim amaçlanıyorsa bunun için olabildiğince çok duyuya yönelik çalışma yapmak veya yaptırmak doğru olacaktır. Bir insanın görme duyusu %75 olduğunu düşündüğümüzde demonstrasyon yani gösteri en etkili çalışan duyumuzdur. Dolayısıyla uyarıcı ile davranış arasında anlamlı bir ilişki kurulduğunda öğrenme gerçekleşecektir (Saraç, 2003).

Viyolonsel eğitiminde ilk aşamada önemli olan genellikle, yay tutma ve onu paralel olarak çekmektir ardından sol el tekniğe geçiş ve iki eli eş zamanlı olarak kullanılmasıdır. Sağ el tekniği oturtulup iyi bir hale geldikten sonra sol el tekniği öğretilmeye ve geliştirilmeye başlanmaktadır (Yıldırım-Orhan, 2009). Elbette bununla ilgili farklı yaklaşımlarda bulunmaktadır Bunlardan biri de iki el tekniğini aynı anda öğretmeyi amaçlayan Suzuki metodudur.

Viyolonsel eğitiminde çalma becerisini kazandırmak yedi aşamadan oluşmaktadır.

- Bunlardan ilki çalgı becerisinin nasıl yapıldığının gösterilmesidir.
- İkincisi esas noktalara vurgu yapmaktır. Örneğin yay tutuşunda parmakları nasıl konumlandırmak gerektiği ve hangi yöne bakması gerektiğini göstermek gibi.
- Üçüncü aşama birinci ve ikinci aşamayı yeniden göstermek ve davranışa dönüşmesini sağlamaktır.
- Dördüncü aşamada becerinin kolay yapıldığı ve temel olan bir aşaması yaptırılır örneğin yay tutma işlemi yaptırıldıktan sonra tel üstüne konup paralel şekilde çekilmesini uygulatmak gibi.
- Beşinci aşamada becerinin tam bir halde gösterilmesi beklenir mesela doğru bir yay tutuşu, paralel şekilde yay çekilmesi ve kol, dirsek duruşunun gösterilmesi gibi. Öğretmen bu durumda varsa doğru görmediği noktaları düzeltmeli ve doğru olan noktaları da pekiştirmelidir.
- Altıncı aşamada tüm öğretilen noktaların tekrarlandırılması ve öğretmen tarafından da gözlenip yorumlanması gerekmektedir. Örneğin yay çekmedeki bağlı çalma (legato) yapılırken paralellik olmuyorsa düzeltilmeli, doğrusu gösterilerek yaptırılmalı ve dönüt verilmelidir.
- Yedinci aşamada ise artık öğrencinin öğrendiklerini kendi başına sergilemesi beklenir. Öğretmenin araya girmesi ve karışması durumu olmayacaktır. Örneğin yayın legato çalınmasının bir etütte çalması gibi. Eğer hala yanlışlar var ise becerinin bütün bir halde doğru yapılabilmesi için tekrarlı çalışmalar sık sık yapılması gerekmektedir.

Viyolonsel öğretiminde en önemli boyutlardan birisi ve ilki “dikkat”tir. Çünkü baz alınan davranış hem seçilir hem de sergilenir. Davranışın insan belleğine kodlanma görevini de “hatırlama” ile yaparız. “Yeniden üretme” boyutunda da birey gözlemlediği davranışları

davranışa dönüştürür. Bu aşamadan sonra (yeniden üretme), pekiştireç öğretmen tarafından verildiği zaman baz alınan davranış tamamen sergilendiğinde kişinin kendi kendine pekiştirmesine dönüşür (Saraç, 2003).

2.5. Güzel Sanatlar Liseleri

Güzel sanatlar liseleri 4 yıllık eğitim öğretim veren, yatılı, gündüzlü ve karma olarak güzel sanatlar eğitimi alanında faaliyetlerini sürdüren kurumlardır (MEB, 2023). “GSL, müzik bölümüne, ilköğretim eğitimini tamamlamış, müziğe ilgi duyan, müzik özel yetenek sınavında ilk yirmi dört sıraya girmiş öğrenciler bu okullarda okumaya hak kazanır. Sınavı kazanmış 24 öğrenciden fiziksel olarak daha uygun olan 3 ya da 4 öğrenci viyolonsel eğitimi alması için seçilir. Bu öğrenciler GSL Viyolonsel Dersi Öğretim Programında belirtilen kazanımlar doğrultusunda eğitim görürler” (Yıldırım-Orhan, 2009).

Cumhuriyet dönemi başlangıcı itibariyle musiki muallim mektebi ve müzik seminerleri faaliyetlerine başlamış olup, 1975 yılında müzik seminerleri kapatılmıştır. Bu da müzik öğretmenliği alanında öğrenci kaynağının tükenmesine sebep olmuştur. 14 yılın ardından 1989 yılında Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri açılmıştır. 1990-1991 eğitim öğretim yılıyla beraber bu okulların açılmasının sıklığı artmıştır (Öztopalan ve İşgörür, 2010).

2.6. Güzel Sanatlar Liselerinde Viyolonsel Eğitimi

Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel dersi öğretim programının kazandırmayı hedeflediği becerilerden ilki, sağ ve sol el koordinasyon becerisi olup iki eli eş zamanlı kullanma becerisidir. Buna ek olarak farklı yay tekniklerini uygulama, çeşitli bestecilerin ürettiği eserleri yorumlama, nitelikli ses üretme, deşifre ve sahne performansı gibi niteliklere sahip olmaktır.

Güzel Sanatlar Liselerinde, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda ünite bazlı öğretim sistemi uygulanmaktadır. Bu sisteme göre 9. sınıf düzeyi beş, 10.sınıf düzeyi beş, 11 ve 12.sınıflarda ise altı ünite vardır. Buna göre sınıflara göre ünite konuları şu şekildedir:

9. sınıflar: *Çellonun Temelleri, Çello Çalmada Temel Unsurlar, I. Pozisyon ve Örnek Uygulamalar, Yay Teknikleri, Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık*

10. sınıflar: *Seslendirme ve Yorumlamada Temel Unsurlar, Yay Teknikleri II, Dizi Makamlar ve İlgili Dağarcık II, Çok Seslilik I, Popüler Müzik Dağarcığı*

11. sınıflar: *Seslendirme-Yorumlamada Farklı Çalma Biçim ve Uygulamaları, II. Pozisyon ve Örnek Uygulamalar, Çello Müziğinde Dönemler I, Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık III, Çok Seslilik II, Uygulama Sergileme Dağarcığı I*

12. sınıflar: *Seslendirme-Yorumlamada Farklı Çalma Biçim ve Uygulamaları II, III. Pozisyon ve Örnek Uygulamalar, Çello Müziğinde Dönemler II, Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık IV, Çok Seslilik III, Uygulama Sergileme Dağarcığı II*

2.7. İlgili Araştırmalar

Baysal 2023 yılında yapmış olduğu araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının keman dersine ilişkin tutumları ile keman çalma performansına yönelik öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini, Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıf keman öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda keman dersine yönelik tutumun yüksek düzeyde olumlu olduğu tespit edilmiştir. . Cinsiyet, mezun olduğu lise, sınıf düzeyi ve keman çalma süresi gibi değişkenlere göre keman dersine yönelik tutumda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak yaş gruplarına göre tutumda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Gülçelik 2023 yılında yapmış olduğu yüksek lisans tez araştırmasında, güzel sanatlar lisesi gitar öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseniyle yapılmış olup, çalışma grubunu bünyesinde gitar öğretmeni olan 57 güzel sanatlar lisesinin 2021 – 2022 eğitim öğretim yılı 9, 10, 11 ve 12. sınıflarında öğrenim gören toplam 285 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda, güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarında, değişkenlerin alt boyutlarına göre farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Çalışma sonucunda öğrencilerin tutum puanları ile sınıf seviyesi değişkeni arasında anlamlı bir fark çıktığı görülmüştür. Diğer değişkenlerde ise anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Kılıç 2023 yılında yapmış olduğu yüksek lisans tez araştırmasında, bireysel çalgı klarnet öğrencilerinin öz düzenleme becerileri, bireysel çalgı tutumları ve akademik başarı durumları arasındaki ilişkinin ortaya konmasını amaçlamıştır. Araştırmada farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan 1.2.3. ve 4.sınıf klarnet öğrencilerinden veriler toplanmıştır. Araştırma neticesinde öğrencilerin akademik başarı durumları ile öz düzenleme becerileri arasında

anlamli bir iliŒki tespit edilmemiŒ ancak bireysel çalgı tutumları ile akademik baŒarı durumları arasında anlamli bir iliŒki tespit edilmiŒtir.

Örs 2022 yılında yapmıŒ olduğu araŒtirmasında Güzel Sanatlar Liselerinde yürütölmekte olan bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarını incelemek amalanmıŒtır. AraŒtırmada Betimsel araŒtırmalardan Tarama (survey) modeli kullanılmıŒtır. AraŒtırmanın alıŒma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Rize, Trabzon, Giresun ve Tokat Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerindeki farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören 208 öğrenci oluŒturmaktadır. AraŒtırmada, öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyen KiŒisel Bilgi Formu ve “Bireysel algı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıŒtır. AraŒtırmanın sonucunda Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümü öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu saptanmıŒtır. Öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarında deđiŒkenlerin alt boyutlarına göre farklılıklar belirlenmiŒtir.

Çaylak 2022 yılında yapmıŒ olduğu tez araŒtirmasında müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı dersine yönelik akademik motivasyon ve tutumlarının incelemeyi amalamıŒtır. Tarama modelinin kullanıldığı araŒtırmada alıŒma grubunu ADİM üniversiteleri birliği içerisinden seçilen Adnan Menderes Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde öğrenim gören 1., 2., 3., 4. sınıf ve beklemeli öğrenci olmak üzere toplam 180 öğrenci oluŒturmaktadır. AraŒtırmada veri toplamak amacıyla iki ölçek kullanılmıŒtır. 28 maddeden oluŒan ve Cronbach Alfa değeri 0.87 olan Akademik Motivasyon Ölçeği’dir. Ölçeklerden ikincisi Topoğlu ve Erden (2012) tarafından geliŒtirilen 16 tane olumlu 11 tane olumsuz olmak üzere toplamda 27 maddeden oluŒan ve Cronbach Alfa değeri 0.95 olan Bireysel algı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği’dir. Elde edilen sonuçlara göre, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik akademik motivasyon ve tutum düzeyleri orta düzeyde ıkmıŒtır. Öğrencilerin akademik motivasyonlarının cinsiyetlerine ve çalgı alıŒma sürelerine göre farklılaŒtıđı, sınıf düzeyine, mezun olunan lise türüne, öğrenim görölen üniversiteye, aldıkları çalgı türüne ve algılarını isteyerek seçme durumlarına göre farklılık göstermediği sonuçlarına ulaŒılmıŒtır. Öğrencilerin tutumlarının öğrenim gördükleri üniversiteye, öğrenim gördükleri üniversiteye, çalgı alıŒma sürelerine ve algılarını isteyerek seçme durumlarına göre farklılaŒtıđı, cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, mezun oldukları lise türüne, aldıkları çalgı türlerine göre farklılaŒmadıđı sonuçlarına ulaŒılmıŒtır.

Aymergen ve Bulut 2021 yılında yaptıkları araştırmada ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 5., 6., 7. ve 8. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının; bazı değişkenlerce farklılık durumlarını incelemişlerdir. Araştırmanın evrenini Hatay ilinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri; örneklemini ise 2019- 2020 eğitim öğretim yılında Hatay ilinden basit rastgele örnekleme yoluyla belirlenen Kumlu Aktaş ve Altınözü Altınkaya Ortaokulu, Arsuz Yükseliş ve Defne TED Koleji, Hassa Ardıçlı İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve Reyhan Yatılı Bölge Ortaokulu, Kırıkhan Beyzid-i Bestami ve Antakya Şehit Mehmet Şenol Çiftçi İmam Hatip Ortaokulunun 5., 6., 7. ve 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan 725 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma ile ilgili veriler Özmenteş (2006) tarafından geliştirilen, “Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Yılmaz 2021 yılında yapmış olduğu doktora tez araştırmasında, ters-yüz öğrenme modeline dayalı gitar eğitimi ve eşikleme dersinde öğrenim gören öğrencilerin, motivasyon, tutum ve eşiklemeye etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ve derse devam eden 26 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada katılımcılar seçkisiz örneklem yöntemi ile rastlantısal olarak deney ve kontrol grubuna atanmıştır. 3. sınıf gitar eğitimi ve eşikleme dersine düzenli bir şekilde devam eden 14 öğrenci deney grubuna, 12 öğrenci kontrol grubuna seçilmiştir. Deney ve kontrol grubunun çalgı tutum ön test puanları incelendiğinde, anlamlı derecede fark bulunamamıştır. Fakat hem kontrol hem deney grubu öğrencilerinin betimsel istatistiksel analiz sonuçlarına göre ise, son test puanları arasında anlamlı derecede farklılık saptanmıştır.

Saraloğlu 2021 yılında yapmış olduğu araştırmada, Doğu Karadeniz Bölgesinde eğitim vermekte olan güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde öğrenim görmekte olan viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırma tarama yöntemiyle yapılmış olup, çalışma grubunu 10., 11. ve 12. sınıflarda öğrenim gören 28 viyolonsel öğrencisini kapsamaktadır. Öğrencilere ön uygulama son uygulama ölçek uygulaması yapıldığında her iki uygulamada da derse karşı tutumlarının olumlu düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Fakat öğrencilerin tutum düzeyleri eğitim-öğretim yılı sonuna doğru düşüşe geçmesine rağmen, gene de olumlu düzeyde kalmış olduğu sonucuna varılmıştır.

Demirtaş 2021 yılında yayınlamış olduğu araştırma makalesinde müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin dört yıllık eğitim-öğretim dönemlerinde piyano çalgısına yönelik

tutum düzeylerindeki farklılaşmayı incelemiştir. Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen Piyano Tutum Ölçeği ilk olarak 2013-2014 akademik yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü birinci sınıf öğrencilerine (n=31) uygulanmıştır. Aynı ölçek, takip eden yıllarda her yıl sonunda aynı öğrencilere 4 kez uygulanmış, dört eğitim-öğretim yılı boyunca 124 adet veri elde edilmiştir. Araştırma veri sonuçlarına göre piyano dersine yönelik tutumda bir farklılaşma elde edilmemiştir.

Demir 2020 yılında yapmış olduğu doktora tez araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının bağlama çalmaya ilişkin tutum ve öz-yeterlik algılarının performans sınav kaygısı düzeylerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu çalışmada, 2019- 2020 eğitim-öğretim yılında, müzik eğitimi anabilim dallarından. 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinden 418 müzik öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının bağlama çalmaya ilişkin tutum ve öz-yeterlik düzeylerinin performans sınav kaygısı düzeylerine etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Avcıoğlu 2019 yılında yaptığı çalışmada Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ve Türk Müsikîsi Devlet Konservatuarı bölümünde okumakta olan öğrencilerin “Bireysel Çalgı Dersleri”ne ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubunu oluşturan 164 öğrencinin, bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla, tutum ölçeği ile öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin bireysel çalgı derslerine karşı tutumlarının genelde olumlu yönde olduğu ve genel tutum ortalamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda demografik değişkenler göz önüne alındığında; uygun ortam, yaş ve baba eğitim değişkeninde anlamlı bir farklılık olmadığı fakat cinsiyet, fakülte, anne eğitim durumu ve çalgı değişkenlerinde ise anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Bayram Koç 2019 yılına ait araştırmasında lise 9. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının Giresun ili örneğinde incelenerek, öğrencilerin tutum düzeyleri, bu tutumların oluşmasında etkili olan unsurlar ve çeşitli değişkenlerin bu tutumlarla olan ilişkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu; 2017-2018 eğitim öğretim yılında Giresun ilindeki 5 farklı lise türünün 9. sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 315 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin tutum puanları ile cinsiyetleri arasında farklılık tespit edilmiştir.

Bülbül 2019 yılında yapmış olduğu araştırmada özel okullardaki 7. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve müzik dersine yönelik tutum ve başarı düzeylerinin cinsiyet, branşlaşma durumu ve öğrenim görülen okula göre farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde faaliyet gösteren sekiz özel okulda öğrenim gören 155'i kız, 134'ü erkek olmak üzere 289 7. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek üzere Müzik Dersi Tutum Ölçeği ve öğrencilerin müzik dersine yönelik başarı düzeylerini belirlemek üzere Müzik Dersi Başarı Testi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan özel okul 7. Sınıf öğrencilerinin, müzik dersine yönelik tutumları genel olarak olumlu düzeyde bulunmuştur. Özel okul 7. Sınıf öğrencilerinin, müzik dersine yönelik tutumlarının cinsiyete göre de farklılaştığı ve bu farkın kız öğrencileri lehine olduğu bulunmuştur.

Gezder 2019 yılında yapmış olduğu araştırmada ortaokul 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını “cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, ailenin aylık gelir durumu, öğrencilerin okul dışında müzikle ilgilenme süreleri ve ailelerin müzikle ilgilenme durumları” değişkenleri açısından incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Tekman Cumhuriyet Ortaokulu, Tekman Yatılı Bölge Okulu ve Tekman Toptepe Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Müzik Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre, sınıf düzeylerine göre, ailelerinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre ve yaş düzeylerine göre müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ortaokul öğrencilerin okul dışında müzikle ilgilenme durumlarına göre, ailelerinin müzikle ilgilenme durumların göre ve müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır.

Saygılı 2018 yılında yaptığı araştırmada 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışmaya farklı okullardan 340 kız öğrenci, 334 erkek öğrenci olmak üzere toplam 674 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum seviyeleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Kaya (2018) “Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Çalgılarına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlerle İncelenmesi” adlı araştırmasında ana dalı yaylı çalgı olan öğrencilerin, bireysel çalgı tutumlarının çeşitli değişkenlere göre farklarını bilimsel verilerle ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaçla müzik

eğitimi ana bilim dalı yaylı algılar ğrencilerinin çalgılarına yönelik tutumları çeşitli alt değişkenlerle incelenmiş ve araştırmaya uygun bir model olarak saptanan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Lisans Programında 1. 2. 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 55 yaylı algılar ğrencisi ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin çalgılarına yönelik genel tutumlarının oldukça yüksek oldukları ortaya çıkmıştır. Anket sonuçlarına göre, ölçeğin “İlgi ve istek” alt boyut puan ortalamaları çok yüksek çıkmıştır. “Motivasyon” alt boyut puan v ortalamaları da “İlgi ve istek” kadar olmasa da olumludur. İki alt boyutun da öğrencilerin genel tutumlarında ortaya çıkan olumlu sonucu desteklediği görülmüştür.

Nevruz 2018 yılında yaptığı araştırmada ortaokul 6. ve 7. sınıf ğrencilerinin öğrenme stilleri, müzik dersi kazanımları ve müzik dersine yönelik tutumları sınıf düzeyleri ve cinsiyetleri açısından incelenmiştir. Araştırma 2017-2018 ğretim yılında Konya İl merkezinden bir özel ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeline göre desenlenen çalışmada ‘Kolb’un ğrenme Stilleri Envanteri’ ve araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Ortaokul Müzik Dersi Tutum leği’ kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre öğrencilerin cinsiyetleri açısından müzik dersi kazanımları farklılık göstermektedir. Kız ğrenciler erkek arkadaşlarından daha yüksek düzeyde müzik dersi kazanımları elde etmişlerdir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından müzik dersi tutumları farklılık göstermektedir.

Braun 2017 yılında yönetmiş olduğu orkestrada çalan 47 enstrmanist ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin çalışmaya yönelik tutumlarını ve motivasyonlarını incelemiştir. Bu amaçla öğrencilere, 4 haftalık çalışma süresini içeren birer alışma Cd’si verilmiştir. Sonrasında öğrencilerle, alışma CD’si ile ilgili yarı yapılandırılmış görüşme soruları içeren bir anket yapılmıştır. Anket, ğrencilere yeni bir parça verildiğinde öğretmenin alarak ve göstererek yapmasının motive edici olduğunu ve çalışmaları gereken parçanın nasıl aldıklarını bildiklerinde çalışma motivasyonlarının arttığını ortaya koymuş ve öğrenciler alışma CD’sinin çalışma isteklerini artırarak, aynı zamanda çalışmayı daha eğlenceli hale getirdiğini ve orkestrada alınan tüm parçalar için de bu tarz bir uygulama yapılmasını istediklerini belirten yanıtlar vermişlerdir.

nal 2017 yılında yayınlamış olduğu araştırmasında müzik ğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının tespit edilmesi ve bu tutumların bölüm, sınıf, mezun olunan lise türü ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama

modelinde desenlenmiş, ilgili veriler örneklem grubuna “Piyano Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanarak elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, cinsiyet değişkenine göre kadın müzik öğretmeni adaylarının erkek müzik öğretmeni adaylarından daha olumlu bir tutum sergilediği tespit edilmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının bölüm ve sınıf düzeyleri değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği belirlenmiştir.

Öztürk ve Güdek (2016), “Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Öğrencilerin Performansına ve Tutumlarına Etkisi” adlı araştırmalarında, öğrencilere viyolonsel dersinde yapılan öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin çalma performansına ve viyolonsel dersine yönelik tutumlarına etkisini araştırmayı amaçlamışlardır. Elde edilen veriler doğrultusunda öz değerlendirme yapan öğrencilerin viyolonsel çalma performanslarının ve derse yönelik tutumlarının olumlu yönde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ataman 2016 yılında yapmış olduğu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının incelemiştir. Çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının belirlenebilmesi amacıyla genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Balıkesir, Gaziosmanpaşa, Adnan Menderes, Harran ve Trakya Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında 2013-2014 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 472 müzik öğretmeni adayından oluşmaktadır. a araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetleri, mezun oldukları lise türü, bireysel çalgıları ve lisans eğitimi öncesinde bireysel çalgı eğitimi alma durumları ile bireysel çalgı derslerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, müzik öğretmeni adaylarının okumakta oldukları sınıf ve bireysel çalgılarını kendi istekleriyle seçme durumları ile bireysel çalgı derslerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Döğer 2016 “Keman Eğitiminde Mikro Öğretim Yöntemine Dayalı Uygulamaların Öğrenci Performansına ve Tutumuna Etkisi” adlı doktora tez araştırmasında keman eğitiminde gerçekleştirilen mikro öğretim yöntemine dayalı uygulamaların, keman çalmaya yeni başlayan öğrencilerin performansları ve keman dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın yöntemi son test denkleştirilmemiş gruplu desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise, Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü, 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz dönemi 9. sınıf (n=16) keman öğrencileri oluşturmaktadır. Elde

edilen bulgular sonucunda Deney grubuyla 10 hafta süresince gerçekleştirilen mikro öğretim yöntemine dayalı uygulamalarda kazandırılması hedeflenen öncelikli beceri puanları arasında özellikle 5. haftadan sonra anlamlı farklılıklar olduğu, Keman eğitiminde mikro öğretim yöntemine dayalı uygulamaların gerçekleştirildiği deney grubu öğrencileri ile klasik yöntemle dayalı uygulamaların gerçekleştirildiği kontrol grubu öğrencilerinin, son test tempo ve deşifre beceri puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ancak, duruş ve tutuş, sağ el/ sol el tekniği, müzikalite ve toplam beceri puanları yönünden, deney grubunun lehine anlamlı farklılık olduğu, Keman eğitiminde mikro öğretim yöntemine dayalı uygulamaların gerçekleştirildiği deney grubu öğrencileri ile klasik yöntemle dayalı uygulamaların gerçekleştirildiği kontrol grubu öğrencilerinin, keman dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Cüceoğlu Önder 2015 yılında yayınlamış olduğu “Students’ Attitudes towards Individual Musical Instrument Courses in Music Education Graduate Programs in Turkey” adlı araştırmasında müzik eğitimi bölümü’ne kayıtlı öğrencilerin program kapsamındaki derse yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Katılımcılar, Türkiye’deki dört farklı üniversitede müzik eğitimi alan 334 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada, “Bireysel Müzik Aleti Dersine Yönelik Tutumlar Ölçeği” (Topoğlu ve Erden, 2012) benimsenmiştir. Öğrencilerin derse yönelik tutumlarında cinsiyet, mezun oldukları lise türü ve aldıkları toplam eğitim süresiyle ilgili istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Buna karşılık, öğrencilerin tutumlarında sınıf seviyeleri, öğrendikleri çalgı türleri ve her gün pratik için ayrılan zamanla ilgili istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Okan 2014 yılında yayınlamış olduğu araştırma makalesinde Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesinde keman eğitimi alan 36 öğrencinin tutumlarını ölçmeyi amaçlamıştır. Öğrenci tutumlarının saptanması ve değerlendirilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2006) tarafından hazırlanan “Keman Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler “SPSS for Windows 21.0” programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre ise öğrencilerin keman dersine yönelik tutum düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öztürk (2014) “Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Performansa ve Tutuma Etkisi” adlı araştırmasında viyolonsel dersinde öz değerlendirme uygulamalarının öğrenci performans ve tutumuna etkisinin olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın yöntemi ise taşıdığı amaç ve değişkenler arasındaki neden-sonuç

ilişkinini test etmesi bakımından deneyseldir. Araştırmanın amacına uygun olması nedeniyle “tek grup öntest-sontest modeli kullanılmış, çalışma grubundaki kişi sayısı kısıtlı olduğu için kontrol grubu oluşturulmamıştır. Araştırmanın örneklemini Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2011-2012 Akademik yılında öğrenim gören ve bireysel çalgısı viyolonsel olan 20 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin içerisinde 4 kişi çalışmalara düzenli katılmadığı için araştırmanın dışında tutulmuş, 16 öğrenci ile uygulamaya devam edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, bir yarıyıl (13 hafta) boyunca öz değerlendirme yapan öğrencilerin performans ve tutumlarının geliştiği görülmüştür. Ayrıca öğrenciler de kendi performanslarında gelişme olduğunu görmüş, uygulamayı olumlu, zevkli ve geliştirici bulmuştur.

Kalay 2013 yılında yapmış olduğu bir çalışmada 9-12 yaş grubu keman çalan çocukların tutumlarını ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 281 keman çalan öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada keman dersine yönelik tutum ölçeğinden yararlanılmıştır. Buna göre öğrencilerin tutumlarının cinsiyete ve öğretmenlerinden algıladıkları sevgi durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı, yaşlarına, annelerin ve babalarının öğrenim düzeylerine, kaç yıldır keman çalıyor olmalarına, grup/bireysel etkinliklerine, piyano eşlikli çalışma durumlarına, konser verme durumlarına ve ailelerinde çalgı çalan birinin bulunup bulunmamasına göre de anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir

Gün ve Köse 2013 yılında yapmış oldukları araştırmalarında Türkiye’deki Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümü son sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının ölçülmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri’nin Müzik Eğitimi Anabilim Daları ile Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise; Pamukkale Üniversitesi, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile Denizli ve Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümü son sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Belirlenen sonuçlara göre, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri son sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının, Müzik Eğitimi Anabilim dalı son sınıf öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Bunun yanında cinsiyet ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre öğrencilerin tutumları arasında anlamlı fark saptanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Engin ve diğerleri 2013 yılında yayınlamış oldukları araştırmalarında, profesyonel müzik eğitimi almış veya almamış müzisyenlerin enstrümanlarına yönelik tutumlarını

belirlemeyi hedeflemişlerdir. Betimsel araştırma yöntemleri arasında, bu araştırmanın amaçları doğrultusunda ilişkisel tarama modeli seçilmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen “kişisel bilgi formu” ve “enstrümana yönelik tutum ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Profesyonel müzik eğitimi almış/almamış toplam 307 kişi bu araştırmanın evrenini oluşturmuştur. İstatistiksel analize geçmeden önce demografik değişkenler gruplandırılmış ve “enstrümana yönelik tutum ölçeği” derecelendirilmiştir. “Enstrümana yönelik tutum ölçeği” düzeyleri ile bazı değişkenler arasında önemli farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Algı 2013 yılında yapmış olduğu doktora tez araştırmasında, bağlama öğretiminin tutuma etkisini araştırmıştır. Araştırma deneysel desende yapılmış olup, konuyla ilgili taramalar yapıldıktan sonra 4 çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmaya 2 öğrenci deney, 2 öğrenci kontrol grubu olmak üzere 4 öğrenci katılmıştır. Tutum ölçeği yalnızca deney grubundan 2 öğrenciye yapılmıştır. Buna göre öğrencilerin “bağlama dersine hevesle gelme”, “bağlama dersi ile ilgili her şeye merak duyma”, “bağlama dersinin müziğe bağlayıcılığı”, “bağlama ders saatlerinin artırılması”, “bağlama dersi almaya istekli olma” gibi maddelerde olumlu cevaplar verdikleri ortaya çıkmıştır.

Engin 2012 yılında yapmış olduğu tez araştırmasında müzisyenlerin çalgılarına yönelik tutum düzeylerini belirlemek üzere psikometrik özelliklere sahip bir ölçme aracı geliştirme, müzisyenlerin çalgılarına yönelik tutumlarını ve motivasyon düzeylerini belirleme, tutumları ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyma, müzisyenlerin kişilik özelliklerini belirleme, kişilik özellikleri ve tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koyma amacını taşımaktadır. Araştırmanın evrenini, Türkiye’de müzik eğitimi veren konservatuarlar, eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve güzel sanatlar liselerinde çalışan kişiler, orkestra müzisyenleri, profesyonel müzik eğitimi almamış olup müzikle profesyonel olarak ilgilenen kişiler oluşturmaktadır. Örneklem ise, oransız eleman örnekleme yöntemi ile seçilmiş konservatuarlar, eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve güzel sanatlar liselerinde çalışan kişiler, orkestra müzisyenleri, profesyonel müzik eğitimi almamış olup müzikle profesyonel olarak ilgilenen 307 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada, “Uzman Görüşü Formu”, “Kişisel Bilgi Formu”, “Çalgıya Yönelik Tutum Ölçeği Formu”, “Çalgıya Yönelik Motivasyon Ölçeği Formu”, “Sıfat Tarama Listesi (A.C.L.) olmak üzere toplam 5 veri toplama aracı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre müzisyenlerin çalgılarına yönelik tutumlarının, demografik özellikler, çalgı ve meslek alt boyutlarında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca müzisyenlerin çalgılarına yönelik tutumları ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görüldüğü

sonucuna ulaşılmıştır. Müzisyenlerin kişilik özellikleri ile çalgılarına yönelik tutumları arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

Bakıoğlu 2012 yılında yapmış olduğu araştırmasında, müzik öğretmenliği piyano öğrencileri ile devlet konservatuvarı piyano öğrencilerinin tutumlarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Yapılan araştırmada tarama modeli yöntemi tercih edilerek bir ölçek geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Örneklem grubu 9 Eğitim Fakóltesi ve 14 Devlet Konservatuvarı olmak üzere tamamı 23 Üniversitede öğrenim gören toplam 954 öğrenciden oluşmaktadır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda; Eğitim Fakóltesi müzik öğrencilerinin Devlet Konservatuvarı müzik öğrencilerine göre ilgi, yargı ve kararlılık “tutum” düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çevik ve Güven 2011 yılında yapmış oldukları araştırmada müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarını değerlendirmek amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2010–2011 öğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 93 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, müzik öğretmeni adayları hakkında bazı bilgileri elde etmek amacıyla “Kişisel bilgi formu” ile Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen “Piyano dersine yönelik tutum ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin piyano dersine ilişkin tutumlarının; cinsiyetleri, önceden özel piyano dersi alıp, almamaları ile alttan piyano dersi alıp, almama durumuna göre anlamlı farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır.

Konakcı 2010 yılında yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının çeşitli demografik özelliklerine, ders ile ilgili görüşlerine ve başka değerışkenlere göre farklılaşma durumları incelemiştir. Tarama modeline uygun olarak düzenlenen araştırmanın evrenini Eğitim Fakóltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri, örneklemini ise İstanbul, Bolu ve İzmir il sınırları içerisinde bulunan; Marmara Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nin Eğitim Fakóltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Verileri ölçmek için bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutum ölçeği ile öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla beraber, öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarında etkili olan çeşitli değerışkenler ve tutumun alt boyutlarına göre farklılaşma söz konusu olduğu belirlenmiştir.

Umuzdaş (2010) “Mikro Öğretim Yönteminin Viyolonsel Öğretmeni Adaylarının Öğretim Becerilerine ve Viyolonsel Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi” adlı araştırmasında mikro öğretim yöntemine dayalı viyolonsel eğitimi uygulamalarının, öğretmen adaylarının öğretim becerilerine ve viyolonsel dersine ilişkin tutumlarına olan etkisini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda, 2009- 2010 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi’nde viyolonsel dersini alan dördüncü ve birinci sınıf öğrenciler (n=10) oluşturmaktadır. Uygulamaya katılan öğretmen adaylarının viyolonsel dersine ilişkin olumlu tutum geliştirmelerinin ve öğretim becerilerini geliştirmelerinin büyük ölçüde sağlandığı görülmüştür. Ayrıca bu araştırmanın, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda “Bireysel Çalgı ve Öğretimi” kapsamında yer alan viyolonsel dersinin etkililiğini arttırdığını söylemek mümkündür.

Shaw ve Tomcala 2010 yılında ilköğretim öğrencilerinde uygulamak üzere bir müzik tutum ölçeği geliştirmişlerdir. “A music attitude scale for use with upper elementary school children “İlköğretim öğrencilerinde kullanılmak üzere geliştirilen müzik tutum ölçeği” başlıklı bu araştırmalarında, sosyoekonomik düzeyi düşük şehir merkezinde yaşayan 5. Sınıf öğrencileri ile banliyoda yaşayan sosyoekonomik düzeyi orta-üst olan 5. Sınıf öğrencileri için bir tutum ölçeği geliştirerek, bu iki grup öğrenci üzerinde uygulamışlardır. Bu araştırmada, likert-tipi ölçekleme yöntemi kullanılarak, veriler faktör analizleriyle yorumlanmıştır. Son inceleme aşamasında dönüştürülen faktör matrisi, çoğu birbirinden bağımsız 14 faktöre işaret ederek bu ölçeğin, müziğe karşı tutumları pek çok taraftan ölçtüğünü ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda, bu iki grup öğrencilerin tutumları karşılaştırıldığında, gruplar arasında ciddi bir farklılık (.01 derece) olduğu gösterilmiştir.

Kılınçer 2009 yılında yaptığı araştırmada Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik alanında öğrenim gören öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının incelemiştir. Bu araştırmanın evrenini AGSL Müzik bölümü 4’üncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örnekleme ise bu liselerden İzmir Işıl Saygun AGSL, Bursa Zeki Müren AGSL, Bolu AGSL, Ankara AGSL, Niğde AGSL, Mersin Nevit Kodallı AGSL, Bingöl Vali Tamer Ersoy AGSL, Diyarbakır AGSL, Gaziantep Ticaret Odası AGSL VE Malatya Abdulkadir Eriş AGSL’ ri oluşturmaktadır. Veriler piyano tutum ölçeği aracı ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucuna öğrencilerin tutum puanları ile cinsiyetleri arasında farklılık vardır.

Saruhan ve Deniz 2008 yılında yapmış oldukları araştırmada temel eğitim 2. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları okul türü, cinsiyet, okul dışında özel müzik dersi alıp almamaları ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından incelemiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 4 farklı okulda okuyan toplam 390 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı veri toplama aracı olarak müziğe ilişkin tutum ölçeği kullanmıştır. Araştırma sonucuna göre, Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşma tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sınıf düzeylerine bakıldığında da anlamlı farklılık elde edilmiştir.

Güdek 2007 yılında yapmış olduğu doktora tez araştırmasında Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmanın evrenini; Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının 1. ve 4. sınıflarında 2006-2007 eğitim- öğretim yılında öğrenim gören toplam 1102 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre tutum puan ortalamaları ile cinsiyet ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Chalmers 1978 yılında yapmış olduğu “The development of a measure of attitude toward instrumental music style (Enstrümantal müzik tarzına yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi)” isimli araştırmasında ise, enstrümantal müzik tarzıyla ilgili tutumları ölçmeye yönelik bir müzik tarzı tutum profili geliştirmeyi hedeflemiştir. Bu araştırmada önerilen ölçek, belirli enstrümantal tarzlara yönelik anlık tepkileri elde etmede yalnızca kısa müzikal pasajları kullandığından, diğer tutum testlerinden farklı olup, bu ölçeğin uygulanmasıyla elde edilen aralık verileri, analiz ve hipotez testinde parametrik değerlerin kullanımına olanak vermektedir. Ayrıca ilaveten bu testin profil şeması oluşturmak üzere gerekli olan verileri bir araya getirmede standardize güvenilir ve geçerli bir yöntem olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarını elde edebilmek için uygulanan yöntem, araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırma verilerinin ne şekilde toplandığı ve çözümlendiği açıklanmaya çalışılmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli

Güzel sanatlar liselerinde viyolonsel eğitimi alan öğrencilerin, viyolonsel dersine yönelik tutumlarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi işe koşulmuştur. Nicel araştırma yöntemi pozitif bilim anlayışını temel alır ve realist felsefeye dayanır. Nicel araştırmalarda deney ve gözlem, belgeleme, araştırma-soruşturma ve akılla kanıtlanma önemlidir. Bu tür araştırmalarda veriler sayısal olarak ifade edilebilir ve üzerinde istatistiksel işlemler yapılabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2017: 40-41).

Araştırmada, nicel araştırmalarda sıkça kullanılan ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. İlişkisel çözümlenme iki türlü yapılabilir. Bunlar, korelasyon türü ilişki ile karşılaştırma yolu ile elde edilen ilişkilerdir (Karasar, 2010: 81).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'deki güzel sanatlar liselerinde öğrenim görmekte olan viyolonsel öğrencileri oluşturmuştur (n=127). Çalışma grubu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo. 1 Çalışma Grubu

Güzel Sanatlar Liseleri	Katılımcı Sayısı
Ankara Güzel Sanatlar Lisesi	8
Antalya Güzel Sanatlar Lisesi	2
Amasya Güzel Sanatlar Lisesi	3
Balıkesir Güzel Sanatlar Lisesi	6
Bitlis Güzel Sanatlar Lisesi	3
Bolu Güzel Sanatlar Lisesi	7
Burdur Güzel Sanatlar Lisesi	2
Bursa Güzel Sanatlar Lisesi	13
Denizli Güzel Sanatlar Lisesi	11
Eskişehir Güzel Sanatlar Lisesi	6
Düzce Güzel Sanatlar Lisesi	1
Giresun Güzel Sanatlar Lisesi	3
Hakkâri Güzel Sanatlar Lisesi	3

Isparta Güzel Sanatlar Lisesi	4
İstanbul Güzel Sanatlar Lisesi	9
İzmir Güzel Sanatlar Lisesi	2
Kars Güzel Sanatlar Lisesi	3
Konya Güzel Sanatlar Lisesi	13
Malatya Güzel Sanatlar Lisesi	2
Muğla Güzel Sanatlar Lisesi	9
Sinop Güzel Sanatlar Lisesi	5
Trabzon Güzel Sanatlar Lisesi	7
Yalova Güzel Sanatlar Lisesi	2
Zonguldak Güzel Sanatlar Lisesi	3
TOPLAM	127

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmada verileri toplamak için, 2012 yılında Umuzdaş tarafından geliştirilen “Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” envanterinden yararlanılmıştır. Ölçek 5’li likert tipinden oluşmaktadır. Ölçekte kullanılan likert tipinin en düşük ve en yüksek derecelendirilmesi; 1-kuvvetle katılıyorum 5-asla katılmıyorum şeklindedir. Ölçek 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin KMO değeri 0,96’dır. Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayı değeri 0,96 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilerin Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayı değeri 0,94’tür. Kullanılan ölçek viyolonsel eğitimi alan öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarını ölçmek için geçerli ve güveniliridir.

3.4. Verilerin Toplanması

Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği, etik kurul onayı alındıktan sonra ilgili kurumlarda öğrenim görmekte olan öğrencilere Google Forms aracılığı ile iletilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde 06 Şubat 2023 tarihinde Türkiye’de yaşanan ve özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yıkıcı bir etki gösteren deprem felaketi nedeni ile ilgili bölgemizdeki güzel sanatlar liselerinden sağlıklı veriler elde edilememiştir. Dolayısı ile bu bölge, toplanan verilerin tutarlı olabilmesi için araştırmaya dâhil edilmemiştir.

3.5. Verilerin Çözülmesi

Veriler analizlerinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma testlerinin yanı sıra verilerin analizinde kullanılacak testlerin belirlenmesi için verilerin normal dağılıp dağılmadığına Shapiro-Wilk testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Bu duruma istinaden araştırmada non-parametrik testler kullanılmıştır (Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test). İstatiksel anlamlılık seviyeleri $p < 0,05$ şeklinde alınmıştır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler ters çevrilerek

hesaplanmıştır. 5li likert düzey aralığı; 1-1,79 çok düşük, 1,8-2,59 arası düşük, 2,6-3,39 arası orta, 3,4-4,19 arası yüksek, 4,2-5 arası çok yüksek şeklindedir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeylerine; öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve yaşadıkları coğrafi bölge değişkenlerine göre tespit edilen tutum düzeyi puanlarının karşılaştırılması ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin cinsiyet durumu

Cinsiyet	n	f
Kadın	88	%69,3
Erkek	39	%30,7
Toplam	127	%100

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin %69,3'ü (n=88) kadın, %30,7'si (n=39) ise erkektir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin sınıf düzeyleri

Sınıf	n	f
9. Sınıf	35	%27,6
10. Sınıf	35	%27,6
11. Sınıf	29	%22,8
12. Sınıf	28	%22,00
Toplam	127	%100

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin %27,6'sı (n=35) 9. sınıfta, %27,6'sı (n=35) 10. sınıfta, %22,8'i (n=29) 11.sınıfta ve %22'si (n=28) 12. sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya katılan güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin yaşadığı coğrafi bölgeler ve iller

Coğrafi Bölge	Şehir	n	f
Marmara	İstanbul	27	%21,3
	Bursa		
	Yalova		
Karadeniz	Trabzon	28	%22
	Sinop		
	Zonguldak		
	Amasya		
	Giresun		
	Bolu		
Düzce			

Akdeniz	Antalya Isparta Burdur	7	%5,5
İç Anadolu	Konya Ankara Eskişehir	27	%21,3
Ege	Muğla Balıkesir İzmir Denizli	27	%21,3
Doğu Anadolu	Hakkâri Bitlis Kars Malatya	11	%8,6

Tablo 4'te araştırmaya katılan viyolonsel öğrencilerinin yaşadığı coğrafi bölgeler ve iller gösterilmiştir. Tabloya göre viyolonsel öğrencilerinin %21,3'ü (n=27) Marmara Bölgesi'nde, %22'si (n=28) Karadeniz Bölgesi'nde, %5,5'i (n=7) Akdeniz Bölgesi'nde, %21,3'ü (n=27) Akdeniz Bölgesi'nde, %21,3'ü (n=27) Ege Bölgesi'nde ve %8,6'sı (n=11) Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamakta ve eğitim hayatını sürdürmektedir.

Tablo 5. Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre tutum düzeyi puanları Mann Whitney U Testi sonucu

Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Kadın	88	64,14	5644,00	1704,00	0,95
Erkek	39	63,69	2484,00		

Tablo 5'e göre, kadın ve erkek öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre tutum düzeyi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (p=0,95).

Tablo 6. Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin sınıf değişkenine göre tutum düzeyi puanları Kruskal Wallis H Testi sonucu

Sınıf	n	Sıra Ort.	Serbestlik Derecesi	χ^2	p
9.	37	67,09	3	,468	0,926
10.	32	63,34			
11.	32	63,64			
12.	26	60,85			

Tablo 6 incelendiğinde, viyolonsel öğrencilerinin sınıf değişkenine göre tutum düzeyi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p=0,93)

Tablo 7. Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin coğrafi bölge değişkenine göre tutum düzeyi puanları Kruskal Wallis H Testi sonucu

Coğrafi Bölge	n	Sıra Ort.	Serbestlik Derecesi	χ^2	p
Marmara	27	73,33	5	4,00	0,549
Karadeniz	28	64,11			
Akdeniz	7	64,21			
İç Anadolu	27	53,44			
Ege	27	65,13			
Doğu Anadolu	11	63,82			

Tablo 7'ye göre Kruskal Wallis H Testi sonucuna bakıldığında öğrencilerin yaşadığı coğrafi bölge değişkenine göre tutum düzeyi puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p=0,55$).

Tablo 8. Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeyi puanlarının aritmetik ortalaması

	n	Ortalama	Standart Sapma
Viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeyleri	127	3,20	0,31

Tablo 8'e göre viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum düzeyleri "orta" düzeyde bulunmuştur. ($\bar{x}=3,20$)

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın probleminden ve sorularından hareketle elde edilen sonuçlar ortaya konmuş ve benzer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Avcıoğlu (2019) çalışmasında mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı dersine ilişkin tutum puan düzeylerini 3,15 ortalama ile ‘olumlu’ olarak tespit etmiştir. Saraloğlu (2019)’nun çalışmasında a ön uygulamada 3,95 ve son uygulamada da 3,54 ortalama ile tutum düzeyleri nötr tutum puan sınırının üzerinde ‘olumlu’ olarak gerçekleşmiştir. Konakcı (2010)’nın araştırmasında ise araştırmaya katılan kişilerin tutum düzey ortalaması 3,96 olarak bulunmuştur. Çıkan sonuçlara göre öğrencilerin tutum düzey puanları ortalamanın üzerinde ve pozitif yönde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Demir (2020)’in yaptığı çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin tutum düzey ortalamaları 3,55 şeklinde çıkmıştır. Araştırmacının aritmetik ortalama düzey aralığına bakıldığı zaman bu oranın “orta düzey üzeri” olarak değerlendirdiği yorumu yapılabilir. Tutumun öğeleri olan duygusal, bilişsel ve davranışsal öğe birbirleriyle olan ilişkilerinin bu çalışmada tutarlılık gösterdiği, çalgı çalmaya ilişkin değer verme, uyum sağlama ve ilgi sahibi olmaları bu çalgıyı çalarken gösterdikleri performansa olumlu etki ettiğini göstermektedir. Bir başka araştırma olan Örs (2022)’ün araştırmasına göre Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimine olan tutum ve kararlılık ortalamasının çok yüksek, ilgi ve istek ortalamasının yüksek olduğu görülmüştür. Ölçeğin genelinde ise ortalamanın çok yüksek olduğu belirlenmiştir. Ünal (2017)’in çalışmasında ise öğrencilerin genel tutum puan ortalamaları 3,42 olarak hesaplanmış olup, öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

5.1 Birinci araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma

Araştırmada, Türkiye’deki Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum puanlarında sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p= 0,93$). Ayrıca bu çalışmada olduğu gibi, aşağıda adı geçen araştırmalarda da “sınıf” değişkeninin öğrenciler üzerinde bir fark oluşturmadığı saptanmıştır. Öğrencinin sınıf seviyesi ne olursa olsun, çalgısına yönelik tutum ve davranışlarında değişim göstermemektedir. Bunun bir sonucu olarak da öğrenci hangi sınıf seviyesinde ise o sınıf seviyesinin eğitim ve öğretim modelinin yeterli düzeyde gerçekleşmiş olabileceği düşünülebilir. Bundan kaynaklı

olarak da kendi sınıf seviyesine ait tutum ve davranışlara sahip olduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

Baysal (2023) yaptığı çalışmada öğrencilerin tutum düzeylerinde “sınıf” boyutunda anlamlı derecede fark elde etmemiştir. Kılıç (2023)’ın araştırması sınıf değişkenine göre anlamlı fark elde etmemiş olup, Örs (2022) ise ilgi ve istek alt boyutuna göre anlamlı farklılık göstermiş olmasına rağmen, ölçeğin tümü incelendiğinde anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Çaylak 2022 yaptığı çalışmada, bu çalışmada elde edilmiş sonuca paralel olarak tutum düzeyinin orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir fakat tutum puanları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark elde etmemiştir. Saraloğlu (2021)’nin araştırması diğer araştırmalar gibi sınıf değişkenine göre anlamlı fark elde etmemiştir yani çalışma grubundaki tüm öğrenciler hangi sınıf düzeyinde olurlarsa olsunlar, derse ilişkin tutum ve görüşleri benzer biçimde şekillenmektedir. Ünal 2017 yaptığı çalışmada sınıf değişkenine göre anlamlı fark tespit etmemiştir. Okan 2014 çalışmasında öğrencilerin tutum düzeylerinin bu araştırmanın tutum düzeylerine göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Fakat sınıf değişkenine göre anlamlı bir ilişki olmadığını ifade etmiştir. Gezder (2019)’in araştırmasında sınıf değişkenine bakıldığında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Buna göre bu çalışmada da aynı şekilde güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin sınıf boyutları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır.

Fakat Ataman (2016) müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitimine yönelik tutumlarını incelemiş olduğu bir çalışmada öğrenim görülmekte olan sınıf değişkeni açısından 3. ve 4. Sınıflara karşı, 1. ve 2. Sınıflar lehine tutum puanları bakımından anlamlı farklılık olduğunu ifade etmiştir. Bunun sebebi 3. ve 4. Sınıf öğretmen adaylarının, mezun olan her öğrencinin girmesi gereken kamu personeli seçme sınavı ile ilgili olarak kaygı yaşamaları kaynaklı olabileceği tahmin edilmektedir. Aynı şekilde Kaya (2018) sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark elde etmiş olup, uzatmalı durumdaki öğrencilerin çalgılarına yönelik genel tutumları, diğer sınıflardaki tüm öğrencilerden daha düşük derecede olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. En yüksek değer 2. sınıfa aittir. Bunu sırasıyla 3., 4. ve 1. Sınıftaki öğrenciler izlemektedir. Varılan sonuca göre uzatmalı durumdaki öğrencilerin tutumları düşük çıkmıştır. Bunun sebebi uzatmalı durumdaki öğrencilerde zamanla oluşan motivasyonda kaybı ve dolayısıyla oluşan kaygı durumu olarak tahmin edilmektedir. Bir başka çalışmada ise Cüceloğlu (2015) öğrencilerin tutum puanları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık elde etmiştir. Elde edilen tutum puanları ise, 1.sınıf öğrencisinin tutum puanı 2. ve 4. sınıf öğrencisine göre daha olumlu ve

daha yüksek çıkmıştır. Buna göre, 1. sınıf bireysel çalgı öğrencileri yeni bir çalgı çalma heves ve isteğinden dolayı tutum puanı diğer sınıf seviyelerine göre yüksek çıkmış olabilir. 2. 3. 4. sınıf öğrencisinin ise teknik zorlukların giderek artması sebebi elde edilmiş olan sonuçları açıklayabilir. Saruhan ve Deniz (2008)'in yaptığı araştırmada sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Buna göre 6. sınıf öğrencilerinin 7. ve 8. sınıf öğrencilere göre anlamlı derecede farka rastlanmıştır. Bu farklılaşma sebebinin öğrencilerin müzik dersindeki motivasyon ve tutumları ile okumakta oldukları sınıf düzeyine göre öğrencilerin okul müzik faaliyetlerine karşı tutumlarının sınıf düzeyi arttıkça daha da olumsuzlaşmış olabileceği söylenebilir. Güdek (2007)'in araştırmasında sınıf düzeyleri anlamlı derecede fark oluşturmuştur. 1.sınıf öğrencileri 4.sınıf öğrencilerine göre anlamlı derecede olumlu tutum geliştirmişlerdir. Nevruz (2018)'un araştırmasında müzik dersine yönelik tutumları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı derecede farklılık elde edilmiştir. 6.sınıf öğrencileri 7. sınıf öğrencilerine kıyasla daha olumlu tutum geliştirmişlerdir.

5.2 İkinci araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre, Türkiye'deki Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p= 0,95$). Bu araştırma ve aşağıdaki ilgili çalışmalar bu yönüyle paralellik göstermektedir. Bunun nedenleri ise, eğitim-öğretim kurumlarında öğretmen ve yöneticilerin cinsiyet farklılık dengesini uygun yönde düzenlemiş olmaları ile birlikte, öğretmenlerin tutum ve davranışlarını cinsiyet farklılıklarından etkilenmeyecek şekilde geliştirmiş olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Kılıç 2023 yılında yapmış olduğu araştırmada tutum puanlarına ile cinsiyet değişkeni arasında bir farklılık elde etmemiştir. Örs 2022 yılında yaptığı araştırmada tutum düzeyi ile cinsiyet arasında bir ilişki tespit etmemiştir. Çaylak 2022 yılında yaptığı araştırmada öğrencilerin tutum düzeylerini orta düzey olarak tespit etmiştir. Bu anlamda bu araştırma ve Çaylak 2022 benzerlik göstermektedir. Ayrıca tutum puan ortalamaları ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Saraloğlu (2021)'nin araştırmasında cinsiyet değişkenine bakıldığında farklılık elde edilmemiştir. Kaya (2018)'nin araştırması ile bu araştırma tutum düzeyi anlamında karşılaştırıldığında Kaya (2018)'nin yapmış olduğu araştırma tutum düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Bireysel çalgı tutum puanlarına bakıldığında ise tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında farklılığa rastlanmamıştır. Cüceloğlu (2015) ise bu araştırma ile benzer bir şekilde tutum puanları ile cinsiyet arasında bir ilişki tespit

etmemiştir. Saygılı (2018)'nin yaptığı araştırmada öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında farka rastlanmamıştır.

Ünal (2017) yaptığı araştırmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmiştir. Araştırmada kadın müzik öğretmenini adaylarının erkek müzik öğretmenini adaylara göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu görölmektedir. Buna paralel olarak Kalay (2013)'in yapmış olduğu araştırmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık ortaya konmuş olup, kız öğrencilerin tutum düzeylerinin erkek öğrencilerin tutum düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. İki araştırmanın benzerlikleri üzerine, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere kıyasla çalgı eğitiminde sayıca daha fazla olmalarından kaynaklı olabileceği düşünölmektedir. Engin (2013)'in yapmış olduğu araştırmada cinsiyete göre farklılıklar bulunmuştur. Buna göre erkekler “performans” ve “yaratıcılık” alt boyutlarına göre, kadınlar ise “emek” ve “çalgı” alt boyutlarına göre anlamlı derecede fark yaratmıştır. Saruhan ve Deniz (2008)'in araştırmalarında öğrencilerin tutum ortalamaları ile cinsiyetleri arasında fark elde edilmiştir. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre anlamlı derecede farklılık ortaya koymuşlardır. Bunun sebebi erkek öğrencilerin müzik dersini duygusallık olarak görüp derse mesafeli yaklaşmaları olarak yorumlanabilir. Bayram Koç (2019)'un araştırmasında kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bunun sebebi bir yıllık eğitim-öğretim sürecinde, müzik öğretim programının erkek öğrencilerde oluşan olumsuz tutumların azalmasında yeterince etkin olamamış olabileceği tahmin edilmektedir. Diğer yandan Kılınçer (2009) araştırmasında Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı düzeyde farklılık saptamıştır. Bir başka araştırma Çevik ve Güven (2011)'in araştırması ise tutum puanları ile cinsiyeti karşılaştırdıklarında anlamlı farklılık elde etmiş olup, kız öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla daha olumlu tutum geliştirmiş oldukları sonucu çıkmaktadır. Alt boyutlara bakıldığında kız öğrenciler “hoşnutluk” boyutunda, erkek öğrenciler ise “değer” boyutunda fark elde etmişlerdir. Bülbül (2019)'e araştırmasında müzik dersine yönelik tutumları ile cinsiyet değişkenine arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farkın kız öğrencilerin lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetinin, müzik dersine yönelik tutumları üstündeki etkisinin son derece önemli olduğu vurgulanmıştır. Aymergen ve Bulut (2021)'un yaptıkları araştırmada ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları ile cinsiyetleri arasında fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunun nedenleri ise, kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran

müzik dersinde daha aktif rol oynadıkları, daha istekli oldukları ve somut işlemlere olan yatkınlıkları olduğu söylenebilir.

5.3 Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin sonuç ve tartışma

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, Türkiye’deki Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutum puanlarında coğrafi bölge değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,55$). Bu sonuca göre araştırma bölgeler arası coğrafi avantaj ve dezavantajlar açısından çalışmanın yapıldığı Güzel Sanatlar Liselerinin benzer imkanlara sahip olduklarını ve eğitim düzeylerinin birbirine yakın olabileceğini göstermektedir.

Buna göre; Konakçı (2010)’nın yaptığı araştırmada, araştırmanın çalışma grubundan İstanbul, Bolu ve İzmir illerinde bulunan bireysel çalgı eğitimi alan üniversite öğrencilerinden oluşmuştur. Öğrencilerin bireysel çalgı dersine olan tutumları yüksek derecede olumlu çıkmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin bu dersi öğrenim etkinlikleri ve öğrenim süreçleri dahilinde oldukça gerekli ve önemli bir ders olarak gördükleri sonucuna varılabilir. Demir (2020)’in yapmış olduğu araştırmada Burdur, Denizli, Niğde, Konya, Malatya, Sivas ve Kastamonu illerinde bulunmakta olan bağlama dersi öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin tutum düzeyleri “orta” düzeydedir. Demir (2020)’nin yapmış olduğu çalışma, bu çalışma ile tutum düzeyi bakımından paralellik göstermektedir. Okan (2014)’in yapmış olduğu araştırma, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Diyarbakır ili Güzel Sanatlar Lisesi keman öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgularda öğrencilerin keman dersine yönelik tutum düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kaya (2018)’nin yapmış olduğu araştırmada Marmara Bölgesi İstanbul ilinde öğrenim gören yaylı çalgı öğrencileri ile çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin genel tutumlarının oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ataman (2016)’ın yapmış olduğu araştırmada, araştırmanın çalışma grubu Balıkesir, Tokat, Aydın, Şanlıurfa ve Edirne illerinde bulunan müzik öğretmeni adaylarından oluşmaktadır. Öğrencilerin tutum düzeylerinin “yüksek” olduğu sonucuna varılmıştır. Engin (2012) yaptığı araştırmada, araştırmanın evrenini, Türkiye’de müzik eğitimi veren konservatuvarlar, eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve güzel sanatlar liselerinde çalışan kişiler, orkestra müzisyenleri, profesyonel müzik eğitimi almamış olup müzikle profesyonel olarak ilgilenen kişiler oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular neticesinde araştırmaya katılmış olan müzisyen ve müzisyen adaylarının tutum düzeyleri “orta” düzeyde çıkmıştır. Gün ve Köse (2013) araştırmalarında Denizli ve Muğla illerinden bulunan müzik eğitimi bölümü öğrencileri ve GSL

öğrencileri ile çalışmıştır. Elde edilen sonuçlara göre müzik eğitimi bölümü öğrencileri piyano derslerine yönelik olumsuz tutum içinde oldukları tespit edilmiştir. Anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin atanabilmek için girdikleri KPSS sınavı nedeniyle kaygı duydukları ve bu nedenle bu durumun onları piyano çalışmaktan alıkoymuş olabileceği düşünülmektedir. GSL öğrencileri ise üniversite kademesine devam için girilen özel yetenek sınavının piyano çalışmalarını desteklediği ve olumlu anlamda tutum sahibi oldukları sonucuna varılmıştır. Kalay (2013) çalışmasında Ankara ili merkez ilçelerinde keman eğitimi alan çocuklarla çalışmıştır. Araştırma sonuçlarında, keman eğitimi alan öğrencilerin tutum düzeyleri “yüksek” çıkmıştır. Cüceloğlu (2015)’nin araştırmasında Burdur, Malatya, Denizli ve Çanakkale illerinde Müzik Eğitimi bölümü öğrencilerinin farklı değişkenlere göre hem olumlu hem olumsuz olduğu anlaşılabilir. Olumsuz tutum düzeyi çıkmasının sebebi, öğrencilerin tutum puanları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı fark yaratmış olması olabilir. Ünal (2017)’in yapmış olduğu araştırmada, Niğde ilinde bulunan müzik öğretmeni adayları ile çalışmıştır. Araştırma sonucunda olumlu yönde tutum saptanmıştır. Saraloğlu (2021) yaptığı araştırmada Doğu Karadeniz Bölgesinde Rize, Trabzon, Ordu, Giresun ve Samsun illerinde GSL öğrencileriyle çalışmıştır. Öğrencilerin tutum düzeyleri “olumlu” düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Fakat öğrencilerin tutum düzeyleri eğitim-öğretim sonuna doğru düşüşe geçmiştir. Bu düşüş tutum düzeyini olumsuzla dönüştürme oranında olmamasına karşın, bazı maddeler özelinde anlamlı bir düşüş görülmüştür. Bu sonucun sebepleri, pandemi döneminde uzaktan eğitime geçilmiş olması, öğrencilerin teknolojik aletler ile iletişim kurmalarındaki zorluk ve öğrencilerin koşullarının yetersiz olması gibi düşünülebilir. Çaylak (2022) Aydın, Burdur, Muğla, Denizli illerinde müzik öğretmenleri ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin tutum düzeylerini “orta” düzey olarak tespit etmiştir. Örs (2022) ise çalışma grubunu Rize, Tokat, Giresun, Trabzon illerindeki GSL öğrencilerinden oluşturmuştur. Öğrencilerin çalgılarına yönelik tutum puan ortalamalarının “çok yüksek” olduğu tespit edilmiştir. Kılıç (2023) yılında yapmış olduğu araştırmada İstanbul, Kocaeli, Karabük, Ankara, Edirne, Bursa, Ağrı ve Muğla illerindeki müzik öğretmeni adayları ile çalışmıştır. Öğrencilerin tutum düzeyleri olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Baysal (2023)’in çalışmasında Van, Şanlıurfa, Ağrı, Trabzon, Muğla, Konya, Hakkâri ve Burdur illerindeki müzik öğretmeni adayları ile çalışmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilere, tutum puan ortalamaları yüksek oranda pozitif çıkmıştır.

Öneriler

1. Bireysel çalgı eğitiminin mesleki olarak başladığı kurumlar olan Güzel Sanatlar Liseleri'nde yapılmış olan bu araştırmada, katılımcıların tutum düzeyleri orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Eğitim sürecini geliştirmek adına, bu ve benzeri çalışmalar Türkiye geneli ulaşılammış diğer illerdeki Güzel Sanatlar Liseleri'nde, Üniversitelerde bulunan Eğitim Fakülteleri ve Devlet Konservatuvarlarındaki müzik bölümü viyolonsel öğrencilerine uygulanabilir ve tutum düzeylerinin ne yönde olduğu tespit edilebilir.
2. Viyolonsel derslerinde kullanılan repertuvar, öğrenci ilgi ve beceri düzeyine uygun olarak çeşitlendirilmelidir.
3. Öğrenciler viyolonselle ilgili etkinliklere katılması yönünde teşvik edilebilir (konserler, yarışmalar, atölye çalışmaları gibi).
4. Diğer bireysel çalgılar (keman, piyano, gitar gibi) için Türkiye genelinde benzer tutum çalışmaları yapılabilir.
5. Ders saatlerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir ve ders içeriklerinin güncel yaklaşımlarla yeniden düzenlenmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Allport, G. W. (1935). Attitudes, A hand book of social psychology. In Murchiso, C. (ed). Worcester: Clark University Press.
- Algı, S. (2013). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda geleneksel Türk sanat müziği destekli bağlama öğretiminin öğrencilerin bağlama çalma becerisi ve tutumlarına etkisinin incelenmesi, doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Allen, D.E., Guy, R. F., & Edgley, C.K. (1980). Social psychology as social process. Wadsworth Publishing Company
- Aybek, B., ve Aslan, S. (2017). Eğitimde kuram ve uygulama articles, Journal of Theory and Practice in Education. 13(3), 455–470.
- Aymergen, Ü. ve Bulut, D. (2021, Ekim). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9,121, 377-392
- Aronson, E., Wilson, T. D. ve Akert, R. M. (2012). Sosyal Psikoloji. (çev. Okhan Gündüz), Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Avcıoğlu, S. (2019). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum.
- Bakıoğlu, Ç. (2012) Müzik öğretmenliği programı öğrencileri ile devlet konservatuarı müzik bölümü öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutumlarının karşılaştırılması, Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Başaran, İ. E. (2005). Eğitim Psikolojisi- Gelişim Öğrenme ve Ortam. Ankara: Nobel Yayın
- Baysal, A. (1981). Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi
- Bayram Koç, C. (2019). Lise 9. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (Giresun ili örneği) (Yayın No: 558234) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Baysal, R. (2023). Müzik Öğretmeni Adaylarının Keman Dersine İlişkin Tutumları İle Çalma Performanslarına Yönelik Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Van 100. Yıl Üniversitesi.
- Braun, A.M. (2007). Effects on differentiated-tempo aural models on middle school orchestra students' attitudes and motivation toward practising.(Proquest Dissertations& Theses Publication No: 3254439).
- Bülbül, O. (2019). Özel okullardaki 7.sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının ve başarılarının branşlaşma durumuna göre değerlendirilmesi (Yayın No: 592034) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi

- Büyükaksoy, F. (1997). Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler. Armoni Yayınları, Ankara.
- Chalmers, B.A. (1978). The Development of a Measure of Attitude Toward Instrumental Music Style [Electronic version]. Journal of Research in Music Education. 26 (2), 90- 96.
- Cömert, M. (2017) Viyolonsel eğitimi ile ilgili araştırmaların sınıflandırılması, sonuçların alana katkısı ve uygulanabilirliği, Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü Yüksek lisans tezi
- Cüceoğlu Önder G. (2015) Students' Attitudes towards Individual Musical Instrument Courses in Music Education Graduate Programs in Turkey. Australian Journal Of Teacher Education Volume 40 Issue 2
- Çaylak, D. (2022). Müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı dersine yönelik akademik motivasyon ve tutumlarının incelenmesi, Pamukkale Üniversitesi
- Çevik, D.B, & Güven, E. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Çoban, S., & Otrar, M.,& Turan Engin, D.(2013) Research into Musicians' Attitudes Towards their Instruments. Sciencedirect
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi . Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (1), 217-230. <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/32036/350104>.
- Demir, M. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının bağlama çalmaya ilişkin tutum ve öz yeterlik algılarının performans sınav kaygıları üzerindeki etkisi. Burdur.
- Demirel Özcan, (1995), Genel Öğretim Yöntemleri, USEM Yayınları-11, Ankara.
- Demirtaş, S. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesi (Pamukkale Üniversitesi örneği). Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 27(46), 184-190. <https://doi.org/10.35247/ataunigsed.880860>
- Döğer, D. (2016) Keman Eğitiminde Mikro Öğretim Yöntemine Dayalı Uygulamaların Öğrenci Performansına ve Tutumuna Etkisi. Doktora tezi. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü.
- Engin, D. T. (2012) Müzisyenlerin Kişilik Özellikleri, Çalgılarına Yönelik Tutumları ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. Doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erdoğan, İ. (1999). *İşletmelerde davranış*, 10. Baskı, İstanbul: Evrim Basımevi.
- Fidan, N. (1985), Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara.
- Gençel Ataman, Ö. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının incelenmesi, Akademik Bakış Dergisi, 54, 405-417.

- Gergin, Z. (2010). Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Öğrenci Tutumlarının ve Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Gün, E., & Köse, S. (2013) Müzik Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/3, Winter 2013, p. 247-261, ANKARA-TURKEY
- Gülçelik, C. (2023) Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü gitar dersi öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumlarının incelenmesi.
- Güzeliseleri. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_01/03163413_guzelsanatarlisesi.pdf
- İnceoğlu, M. (2000). Tutum algı iletişim. İmaj Yayınevi, Ankara.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). Yeni İnsan ve İnsanlar, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalay, S. (2013) 9-12 yaş grubu keman çalan çocukların benlik saygı düzeyleri ile keman dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Karasar, Niyazi. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (21. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kaya, İ. (2018) Güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dalı yaylı çalgılar öğrencilerinin çalgılarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlerle incelenmesi, yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kale, A. F. (2021) Öğretmen yetiştiren kurumlardaki viyolonsel eğitiminin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kılıç, M. (2023) Bireysel çalgı klarnet öğrencilerinin öz düzenleme becerileri bireysel çalgı tutumları ve akademik başarı durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kılınçer, Ö.(2009). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Konakcı, N. (2010). Bireysel çalgı eğitimine yönelik tutumların incelenmesi, (Master's Thesis, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Kurtuldu, M. Kayhan (2011), "Yürütücü Biliş Dayalı Bireysel Tutumların Piyano Çalma Başarısına Etkisi", Millî Eğitim, (190), 41-53.
- Nevruz, Ş. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri, Müzik Ders Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyi ve Derse Yönelik Tutumların İncelenmesi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Okan, S. (2014) Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin keman dersine yönelik tutumları, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi

- Orhan, Ş. Y. (2009). Anadolu güzel sanatlar liseleri agsl, çalgı viyolonsel eğitiminde 9. sınıflara yönelik temel davranışların kazandırılması ile ilgili yaklaşımlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 361-366
- Örs, N. (2022) Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Trabzon Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Öztürk, D. (2014) Viyolonsel öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarının performansa ve tutuma etkisi, yüksek lisans tezi, On dokuz mayıs Üniversitesi.
- Öztürk, D. & Güdek, B. (2016). Viyolonsel öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin performansına ve tutumlarına etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 1149- 1162.
- Öztopalan, R. & İşgörür, Ü. (2010). Güzel sanatlar ve spor liselerinde viyolonsel öğretiminin ilk yılında önerilen yay teknikleri ve bu tekniklerin program taslağına yansımaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 54-66.
- Sak, Ö.S. (1997). İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi
- Say, A. (2005). Müzik ansiklopedisi. (1.bs.). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygılı, G. (2018) İlkokul 1. Ve 2. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlerce Araştırılması. *European Researcher. Series A*, 2018, 9(3)
- Saraç, G. (2003). Öğrenme kuramlarına göre bir yaylı çalgı olarak viyolonsel eğitimi ve viyolonsel öğretim programı süreci. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 25-37.
- Saraloğlu, B. (2021) Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Doğu karadeniz örneği), Yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi
- Saruhan, Ş., & Deniz, J. (2011). Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları. *İlköğretim Online*, 10(2), 695-702.
- Shaw, Carl N. & Tomcala, M. (2010). A Music Attitude Scale for Use with Upper Elementary School Children. <https://doi.org/10.2307/3344938>
- Sönmez, Veysel., Alacapınar Füsün, G. (2017). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (5. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekarslan, E., Baysal, C., Kılıç T., Şencan, H. (1989). Sosyal psikoloji. İstanbul: Filiz Kitabevi
- Umuzdaş, S. (2011) Mikro öğretim yönteminin viyolonsel öğretmeni adaylarının öğretim becerilerine ve viyolonsel dersine ilişkin tutumlarına etkisi, Doktora tezi, Gazi Üniversitesi
- Ünal, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *ONLINE JOURNAL OF MUSIC SCIENCES*, 2 (3), 163-178.

Yavuz. Y. (2022) Türk müziği devlet konservatuvarı öğrencilerinin çalgı eğitimine yönelik tutumları ve çalgı başarılarının incelenmesi, yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi

Yalçınkaya, B., Eldemir, C. ve Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1583-1595.

Yılmaz, H. (2021) Ters yüz öğrenme modeline dayalı gitar eğitimi ve eşikleme dersinin motivasyona, tutuma ve eşiklemeye etkisi, doktora tezi, İnönü Üniversitesi

EKLER

Umuzdaş (2012) Viyolonsel Tutum Ölçeği

	Düşünceler				
	Kuvvetle Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Katılmıyorum	Asla Katılmıyorum
Aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı yandaki kutucuklardan sizin için uygun olanını işaretleyerek (x) belirtiniz.					
1. Viyolonsel derslerine katılmadığımda üzüntü duyarım					
2. Viyolonsel derslerine ilgi duymuyorum					
3. Meslek yaşamımda viyolonseli kullanacağımı düşünmüyorum					
4. Viyolonsel derslerinden zevk alırım					
5. Viyolonsel dersleri kendime olan güvenimi artırır					
6. Viyolonsel derslerinde kendimi rahat hissetmem					
7. Viyolonsel derslerinde vaktimi boşa harcıyorum					
8. Viyolonsel dersleri ile ilgili sohbetler etmekten hoşlanmam					
9. Diğer dersler bana viyolonsel dersinden daha önemli gelir					
10. Viyolonsel dersinde başarılı olmak benim için önemlidir					
11. Viyolonsel dersine hazırlanmak için vakit ayırmaktan hoşlanmam					
12. Viyolonsel ders saatleri daha çok olmalı					
13. İmkân olsa ders dışında viyolonselle ilgili etkinliklerde görev alırım					
14. Viyolonsel derslerinden sonra kendimi çıkmazda hissederim					
15. Viyolonsel dersindeki çalışmalarımın öğretmen tarafından beğenilmesi benim için önemlidir					
16. Viyolonsel dersleri öğreticidir					
17. Viyolonsel dersleri beklentilerime cevap vermemektedir					
18. Viyolonsel ders saati sona erdiğinde üzülürüm					
19. Viyolonsel derslerinde verilen her eseri ayırt etmeksizin zevkle çalışırım					

20. Viyolonsel dersinin boş geçmesinden hoşlanmam					
21. Viyolonsel dersinin olduğu gün mutsuz olurum					
22. Viyolonsel derslerinde müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim					
23. Seçme hakkım olsa ana çalgı olarak tekrar viyolonseli seçerdim					
24. Viyolonsel dersini severim					
25. Viyolonsel dersi ödevlerimi zamanında yapmaya özen gösteririm					
26. Viyolonsel dersi eğlenceli değildir					
27. Viyolonsel dersinde öğrendiğim bilgiler hoşuma gider					
28. Viyolonsel dersinde tüm ilgimi odaklayamam					
29. Viyolonsel dersine sadece sınıf geçmek için girerim					
30. Viyolonsel çalmamı gerektiren etkinliklerden hoşlanmam					
31. Viyolonsel dersi aldığım için kendimi şanslı hissediyorum					
32. Viyolonseli başkalarına öneririm					
33. Viyolonselle ilgili yeni bir şey öğrenmekten hoşlanırım					

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :01/03/2024 Toplantı Sayısı: 05 Karar No :2024/203
Araştırmanın Başlığı	Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğrencilerinin Viyolonsel Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi.
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Önder MUSTUL
Yardımcı Araştırmacı	Candy Pelin POÇAN Lisansüstü Öğrenci
Etik Kurul Kararı	18062 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından “Uygun” olduğuna karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR
01/03/2024

